

TAG UWCH

1000N50-1

DYDD GWENER, 26 MAI 2023 – PRYNHAWN

CYMRAEG: IAITH GYNTAF – U2 uned 5

**Rhyddiaith yr Oesoedd Canol, yr Hengerdd a'r Cywyddau
(Papur Ysgrifenedig)**

2 awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 16 tudalen CBAC (pinc).

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch y **ddau** gwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y llyfryn ateb a ddarperir ar wahân.

Pan fo gofyn i chi fynegi barn neu safbwynt, dylech roi eich rhesymau drostynt a chyfeirio at farn eraill lle bo'n briodol.

Dylech ddefnyddio termau beirniadaeth lenyddol a dyfyniadau.

Bydd y marcio yn ystyried ansawdd eich iaith a'ch mynegiant yn eich atebion.

Dylech dreulio **1 AWR** ar Adran A ac **1 AWR** ar Adran B.

Ni chaniateir defnyddio copïau o'r testunau gosod na geiriaduron yn yr arholiad hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Y mae pob cwestiwn yn gyfwerth o ran marciau.

Mae nifer y marciau sydd ar gael wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn ynghyd â'r marciau am ansawdd iaith ysgrifenedig.

Cofiwch mai papur synoptig yw hwn ac felly bydd yn profi gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau a ddatblygwyd wrth astudio'r pwnc e.e. dadansoddi a defnyddio iaith ysgrifenedig.

ADRAN A

1. Rhyddiaith yr Oesoedd Canol

Darllenwch y darn canlynol yn ofalus ac yna atebwch y **ddau** gwestiwn gan ddewis a dethol gwybodaeth **berthnasol** o'r darn.

- (a) Esboniwch yn fanwl beth sy'n **digwydd** yn y dyfyniad. Yn eich ateb, cyfeiriwch at **arwyddocâd** yr hyn sy'n digwydd yn y darn yng **nghyd-destun** y chwedl. [15]
- (b) Rydym yn adnabod y chwedl fel 'Branwen ferch Llŷr'. Trafodwch ai Branwen neu un o'r cymeriadau eraill yw'r prif gymeriad gan roi rhesymau. Defnyddiwch y dyfyniad yn sylfaen i'ch ateb ond disgwylir eich bod yn cyfeirio at rannau perthnasol eraill o'r chwedl yn ogystal. [15]

Gwobrwyir eich iaith ysgrifenedig wrth ateb y **ddau** gwestiwn uchod. [15]

E chwedyl a doeth at Uatholwch. Sef ual y doeth, dywedut anfuraw y ueirych ac eu llygru, hyt nat oed un mwynyant a ellit o honunt.

'Ie, Arglwyd,' heb un, 'dy waradwydaw yr a wnaethpwyt, a hynny a uynhir y wneuthur a thi.'

'Dioer, eres genhyf, os uy gwaradwydaw a uynhynt, rodi morwyn gystal, kyuurd, gyn anwylet gan y chenedyl, ac a rodyssant ym.'

'Arglwyd,' heb un arall, 'ti a wely dangos, [os] ef. Ac nyt oes it a wnelych, namyn kyrchu dy longeu.' Ac ar hynny arouun y longeu a wnaeth ef.

E chwedyl a doeth at Uendigeituran, bot Matholwch yn adaw y llys, heb ouyn, heb ganhyat. A chenadeu a aeth y ouyn idaw, paham oed hynny. Sef kennadeu a aeth, Idig uab Anarawc, ac Eueyd Hir. Y guyr hynny a'y godiwawd, ac a ouynyssant idaw, pa darpar oed yr eidaw, a pha achaws yd oed yn mynet e ymdeith.

'Dioer,' heb ynteu, 'pei ys gwypwn, ny down yma. Cwbyl waradwyd a geueis. Ac ny duc neb kyrch waeth no'r dugum ymma. A reuedawt rygyueryw a mi.'

'Beth yw hynny?' heb wynt.

'Rodi Branwen uerch Lyr ym, yn tryded prif rieni yr ynys honn, ac yn uerch y urenhin Ynys y Kedeyrn, a chyscu genthi, a gwedy hynny uy gwaradwydaw. A ryued oed genhyf, nat kyn rodi morwyn gystal a honno ym, y gwneit y gwaradwyd a wnelit ym.'

'Dioer, Arglwyd, nyt o uod y neb a uedei y llys,' heb wynt, 'na neb o'e kynghor y gwnaet[h]pwyt y gwaradwyd hwnnw yt. A chyt bo gwaradwyd gennyt ti hynny, mwy yw gan Uendigeituran no chenyt ti, y tremic hwnnw a'r guare.'

ADRAN B

2. Yr Hengerdd a'r Cywyddau

Darllenwch y dyfyniadau a ganlyn yn ofalus ac yna atebwch y **ddau** gwestiwn.

Gwobrwyir eich iaith ysgrifenedig wrth ateb y **ddau** gwestiwn isod.

[15]

- (a) Ysgrifennwch am **gefndir** y **gerdd** a'r **bardd**. Cyfeiriwch yn benodol at y **dyfyniad** isod er mwyn gwneud eich ateb yn berthnasol. [15]

Enaid Owain ab Urien,
 gobwyllid ei Rên o'i raid.
 Rheged udd a'i cudd tromlas,
 nid oedd fas i'w gywyddaid.
 Isgell cerddglyd clodfawr;
 esgyll gawr gwaywawr llifaid.
 Can ni cheffir cystedlydd
 i udd Llwyfenydd llathraid.
 Medel galon, gefeiliad,
 eisyllud ei dad a'i daid.
 Pan laddawdd Owain Fflamddwyn,
 nid oedd fwy nogyd cysgaid.
 Cysgid Lloegr, llydan nifer,
 â lleufer yn eu llygaid.
 A rhai ni fföynt haeach
 a oeddynt hyach no rhaid:
 Owain a'u cosbes yn ddrud
 mal cnud yn dylud defaid.
 Gŵr gwiw uch ei amliw seirch
 a roddai feirch i eirchiaid;
 cyd as cronnai mal caled,
 rhy rhanned rhag ei enaid.
 Enaid Owain ab Urien,
 gobwyllid ei Rên o'i raid.

(b) Dadansoddwch **grefft ac arddull** y bardd yn y dyfyniad isod.

[15]

Gwedy cysgu, tru tremyn,
 O bawb onid mi a bun,
 Ceisiais yn hyfedr fedru
 Ar wely'r ferch, alar fu.
 Cefais, pan soniais yna,
 Gwypm dig, nid oedd gampau da.
 Briwais, ni neidiais yn iach,
 Y grimog, a gwae'r omach,
 Wrth ystlys, ar waith ostler,
 Ystôl groch ffôl, goruwch ffêr.
 Trewais, drwg fydd tra awydd,
 Lle y'm rhoed, heb un llam rhwydd,
 Mynych dwyll amwyll ymwrdd,
 Fy nhalcen wrth ben y bwrdd,
 Lle'r oedd cawg yrhawg yn rhydd
 A llafar badell efydd.
 Syrthio o'r bwrdd, dragwrdd drefn,
 A'r ddeudrestl a'r holl ddodrefn.
 Rhoi diasbad o'r badell,
 I'm hôl y'i clywid ymhell.
 Gweiddi, gŵr gorwag oeddwn,
 O'r cawg, a chyfarth o'r cŵn.

Haws codi, drygioni drud,
 Yn drwsgl nog yn dra esgud.
 Dyfod, bu chwedl edifar,
 I fyny, Cymry a'm câr,
 Lle'r oedd garllaw muroedd mawr
 Drisais mewn gwely drewsawr
 Yn trafferth am eu triphac,
 Hicin a Siencin a Siac.

DIWEDD Y PAPUR

TAG UWCH

1000N50-1A

S23-1000N50-1A

DYDD GWENER, 26 MAI 2023 – PRYNHAWN

CYMRAEG: IAITH GYNTAF – U2 uned 5

Rhyddiaith yr Oesoedd Canol, Yr Hengerdd a'r Cywyddau

(Papur Ysgrifenedig)

2 awr

Er gwybodaeth i'r Swyddog Arholiadau. Clawr blaen y papur arholiad yn unig yw'r daflen hon.

For the attention of the Examinations Officer.

This is the front cover of the examination paper only.

English version overleaf.

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad 1000N50-1, bydd angen llyfryn ateb 16 tudalen CBAC (pinc) arnoch chi.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch y **ddau** gwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y llyfryn ateb a ddarperir ar wahân.

Pan fo gofyn i chi fynegi barn neu safbwynt, dylech roi eich rhesymau drostynt a chyfeirio at farn eraill lle bo'n briodol.

Dylech ddefnyddio termau beirniadaeth lenyddol a dyfyniadau.

Bydd y marcio yn ystyried ansawdd eich iaith a'ch mynegiant yn eich atebion.

Dylech dreulio **1 AWR** ar Adran A ac **1 AWR** ar Adran B.

Ni chaniateir defnyddio copïau o'r testunau gosod na geiriaduron yn yr arholiad hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Y mae pob cwestiwn yn gyfwerth o ran marciau.

Dangosir y marciau sydd ar gael mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn ynghyd â'r marciau am ansawdd iaith ysgrifenedig.

Atgoffir chi mai papur synoptig yw hwn ac felly bydd yn profi gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau a ddatblygwyd wrth astudio'r pwnc e.e. dadansoddi a defnyddio iaith ysgrifenedig.

GCE A LEVEL

1000N50-1A

FRIDAY, 26 MAY 2023 – AFTERNOON

WELSH: FIRST LANGUAGE – A2 unit 5
Medieval Prose, Early and Medieval Poetry

(Written Paper)

2 hours

***For the attention of the Examinations Officer.
This is the front cover of the examination paper only.***

ADDITIONAL MATERIALS

In addition to the examination paper 1000N50-1, you will need a WJEC pink 16-page answer booklet.

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Use black ink or black ball-point pen.

*Answer **both** questions.*

Write your answers in the separate answer booklet provided.

Where it is necessary to express your opinions, you should give reasons for them and refer to the opinions of others when appropriate.

You should use literary criticism terms and quotes.

You are reminded that assessment will take into account the quality of written language in your answers.

*You should allow **1 HOUR** for Section A and **1 HOUR** for Section B.*

You cannot use dictionaries and set texts in this examination.

INFORMATION FOR CANDIDATES

The marks allocated for each question are equal.

The number of marks available are shown in brackets at the end of each question or part-question as well as the marks for the quality of written language.

Remember that this paper is synoptic and therefore will test the information, understanding and skills you have developed by studying the subject e.g. analytical skills and using written language.